

Min demokratiska röst - en demokratipodd med nordiskt perspektiv

Avsnitt 1. Min demokratiska röst

Vad vinner vi och vad behöver vi avstå?

NYCKELORD #demokratibegreppet #minoritet #odemokrati #partipolitik #rösträtt

MATERIAL Podcast
METOD Lyssna, reflektera och diskutera
ÄMNE Samhällskunskap
TID 90 minuter

INTRODUCERA AVSNITTET

Berätta för eleverna att avsnittet handlar om demokrati, om vad det innebär att leva i en demokrati och om det finns något vi avstår för att leva i ett demokratiskt samhälle. Gå även igenom syfte, koppling till ämnesplaner och förberedelser hemma.

SYFTE

Syftet med lektionen är att eleverna får större förståelse för demokrati och att

- eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati, jämställdhet.
- eleverna uttrycker kunskaper och uppfattningar såväl muntligt som skriftligt.
- eleverna utvecklar kunskaper om samhällsförhållanden samt olika samhällets organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.

KOPPLING TILL ÄMNESPLANER

Samhällskunskap 1b

- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån grundläggande demokratimodeller. Möjligheter och utmaningar med digitaliseringen när de gäller frågor om demokrati och politik. Politiska ideologier och deras koppling till samhällsbyggande och välfärdsteorier.
- De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.
- Folkrätten i väpnade konflikter. Den internationella humanitära rätten och skyddet för civila i väpnade konflikter.
- Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.
- Mediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering.
- Källkritik. Metoder för att söka, kritiskt granska, värdera och bearbeta information från källor i digital och annan form.
- Presentation i olika former, till exempel debatter, debattinlägg och rapporter.

GENOMFÖRANDE

1. FÖRBEREDELSE HEMMA

Det kan vara bra för eleverna att få lyssna på podden hemma i lugn och ro. Ge därför eleverna i uppgift att lyssna på avsnittet hemma och svara på de tillhörande frågorna innan lektionstillfället.

2. DISKUSSIONSFRÅGOR I SKOLAN

Arbeta med elevernas upplevelser av podden genom att diskutera frågorna i grupper eller i helklass.

3. FÖRDJUPNING

Avsluta lektionstillfället med att eleverna får arbeta individuellt med frågor som kräver lite mer eftertanke. Du kan samla in elevernas svar och använda som underlag för att stämma av mot centralt innehåll och kunskapskrav.

TIDSANGIVELSER

0:00 – 6:00	<i>Intro ungdomspanel</i>
6:01 – 7:32	<i>Intro expertpanel</i>
7:33 – 9:47	<i>Extern fråga – Distansundervisning och deltagande i skolan</i>
9:48 – 12:16	<i>Ungdomspanel – Vad är demokrati?</i>
12:17 – 16:21	<i>Nordiskt perspektiv</i>
16:22 – 17:56	<i>Ungdomspanel – Demokratin och minoriteter</i>
17:57 – 23:00	<i>Expertpanel – Vad är demokrati?</i>
23:01 – 25:28	<i>Ungdomspanel – Tar vi demokrati för givet?</i>
25:29 – 28:11	<i>Expertpanel – Tar vi demokrati för givet?</i>
28:12 – 30:43	<i>Ungdomspanel – Demokratins konsekvenser</i>

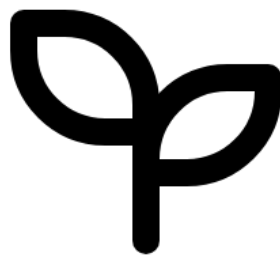
Min demokratiska röst - en demokratipodd med nordiskt perspektiv

Avsnitt 1. Min demokratiska röst

Vad vinner vi och vad behöver vi avstå?

NYCKELORD #demokratibegreppet #minoritet #odemokrati #partipolitik #rösträtt

Lyssna på avsnittet på Spotify
eller Acast;
sök "Min demokratiska röst"

Spotify

Acast

INLEDNING

Programledaren Li Skarin tillsammans med ungdomarna Felicia Prucha och Loke Johansson pratar om demokrati. I podcasten tar vi upp både små och stora frågor om demokrati. Med hjälp av experter och våra kloka ungdomar vill vi undersöka demokratins betydelse för oss som individer och för samhället i stort. Podden har ett fokus på Norden, därför kommer vi främst undersöka demokratin med utgångspunkt i de nordiska länderna.

OM AVSNITTET

Avsnittet handlar om demokrati och vad det innebär att leva i en demokrati. Vad vinner vi på att leva i en demokrati och är det något vi behöver offra för att leva i en demokrati?

Medverkande experter

Li Skarin – Programledare

Felicia Prucha – Gymnasieelev, Anna Whitlocks gymnasium

Loke Johansson – Gymnasieelev, Välkommaskolan

Sofia Näsström – Professor i statsvetenskap vid Uppsala universitet

Peter Stadius – Historiker och professor i Nordenstudier vid Helsingfors universitet

Cecilia Arensmeier – Universitetslektor i samhällskunskap på lärarutbildningen vid Örebro universitet

TIDSANGIVELSER

0:00 – 6:00	<i>Intro ungdomspanel</i>
6:01 – 7:32	<i>Intro expertpanel</i>
7:33 – 9:47	<i>Extern fråga – Distansundervisning och deltagande i skolan</i>
9:48 – 12:16	<i>Ungdomspanel – Vad är demokrati?</i>
12:17 – 16:21	<i>Nordiskt perspektiv</i>
16:22 – 17:56	<i>Ungdomspanel – Demokratin och minoriteter</i>
17:57 – 23:00	<i>Expertpanel – Vad är demokrati?</i>
23:01 – 25:28	<i>Ungdomspanel – Tar vi demokrati för givet?</i>
25:29 – 28:11	<i>Expertpanel – Tar vi demokrati för givet?</i>
28:12 – 30:43	<i>Ungdomspanel – Demokratins konsekvenser</i>

STEG 1: FÖRBEREDELSE HEMMA

Börja med att lyssna på podden, avsnitt 1, och arbeta med frågorna nedan.

Instuderingsfrågor - hitta svaren i podden

- Hur beskriver experten Sofia begreppet "odemokrati"?
[Expertpanel – Vad är demokrati: 17:57 – 23:00]
- Förhållandet mellan minoriteter och demokratin är en utmaning för framtiden i Sverige. Vilka problem märker Loke av i vardagen?
[Ungdomspanel – Demokratin och minoriteter: 16:22 – 17:56]

Reflekterande frågor - tänk själv

- Har demokratin i Nordens länder något gemensamt?
- Hur har pandemin och distansundervisning påverkat demokrati och delaktighet i skolan? Har ni egna erfarenheter av distansundervisning? Berätta.

STEG 2: DISKUSSIONSFRÅGOR I SKOLAN

Dela med er av era upplevelser från podden och diskutera frågorna nedan i grupper eller i helklass.

Diskutera demokrati i vardagen

1. Vad är demokrati? Ge exempel ur vardagen – vad kan vi göra tack vare att vi lever i en demokrati?
2. Färre engagerar sig i politiska partier, men mer i sakfrågor. Vad berättar det om ungdomars politiska engagemang tycker ni?
3. Vad måste vi offra för att leva i en demokrati?
4. Tycker ni att vi tar demokratin för given? Varför, varför inte?
5. Måste demokratin utvecklas för att överleva? Förklara.
6. Kommer du rösta i nästa val? Varför, varför inte?
7. Den skarpa linjen mellan demokrati och diktatur suddas ut allt mer. Ge exempel på länder som inte är demokratier men heller inte diktaturer. Motivera.

STEG 3: FÖRDJUPNING

Skriv och berätta

Arbeta med frågorna nedan och skriv dina svar.

1. Hur viktig är kunskap om demokrati för att kunna vara delaktig i demokratiska processer? Finns det andra kunskaper som är viktiga för att upprätthålla demokratin?
2. Romer och samer är minoritetsgrupper i samhället som ofta vittnar om att inte känna sig som en del av samhället. Vad händer när man som grupp eller individ känner sig utanför samhället? Vilka risker finns det för demokratin om inte alla känner sig inkluderade?
3. Känner du dig som en del av samhället? Varför, varför inte?

Avsnitt 2. Min demokratiska röst

Tillit

NYCKELORD #folkval #källkritik #media #myndigheter #pandemi #polarisering
#socialamedier #tillit #USA

MATERIAL Podcast
METOD Lyssna, reflektera och diskutera
ÄMNE Samhällskunskap
TID 90 minuter

INTRODUCERA AVSNITTET

Berätta för eleverna att avsnittet handlar om demokrati och om vad tillit innebär för demokratin. Gå även igenom syfte, koppling till ämnesplaner och förberedelser hemma.

SYFTE

Syftet med lektionen är att eleverna får större förståelse för demokrati och att

- eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati, jämställdhet.
- eleverna uttrycker kunskaper och uppfattningar såväl muntligt som skriftligt.
- eleverna utvecklar kunskaper om samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.

KOPPLING TILL ÄMNESPLANER

Samhällskunskap 1b

- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån grundläggande demokratimodeller. Möjligheter och utmaningar med digitaliseringen när det gäller frågor om demokrati och politik. Politiska ideologier och deras koppling till samhällsbyggande och välfärdsteorier.
- De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.
- Folkrätten i väpnade konflikter. Den internationella humanitära rätten och skyddet för civila i väpnade konflikter.
- Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.
- Mediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering.
- Källkritik. Metoder för att söka, kritiskt granska, värdera och bearbeta information från källor i digital och annan form.
- Presentation i olika former, till exempel debatter, debattinlägg och rapporter.

GENOMFÖRANDE

1. FÖRBEREDELSE HEMMA

Det kan vara bra för eleverna att få lyssna på podden hemma i lugn och ro. Ge därför eleverna i uppgift att lyssna på avsnittet hemma och svara på de tillhörande frågorna innan lektionstillfället.

2. DISKUSSIONSFRÅGOR I SKOLAN

Arbeta med elevernas upplevelser av podden genom att diskutera frågorna i grupper eller i helklass.

3. FÖRDJUPNING

Avsluta lektionstillfället med att eleverna får arbeta individuellt med frågor som kräver lite mer eftertanke. Du kan samla in elevernas svar och använda dem som underlag för att stämma av mot centralt innehåll och kunskapskrav.

TIDSANGIVELSER

0:33 – 4:35	Ungdomspanel – Tillit och demokrati
4:36 – 6:58	Expertpanel – Tillit och kritik
6:59 – 11:10	Ungdomspanel – Tillit, kritik och valet i USA
11:11 – 12:48	Expertpanel – USA, Sverige och sociala medier
12:49 – 19:43	Nordiskt perspektiv
19:44 – 23:50	Extern fråga – religiös och politisk tro
23:51 – 29:00	Pandemin och tillit
29:01 – 32:34	Ungdomspanel – Kunskap om demokrati

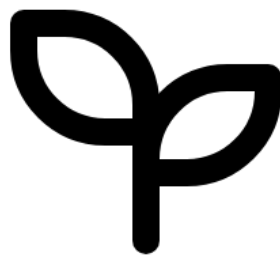
Min demokratiska röst - en demokratipodd med nordiskt perspektiv

Avsnitt 2. Min demokratiska röst

Tillit

NYCKELORD #folkval #källkritik #media #myndigheter #pandemi #polarisering
#socialamedier #tillit #USA

Lyssna på avsnittet på Spotify
eller Acast;
sök "Min demokratiska röst"

Spotify

Acast

INLEDNING

Programledaren Li Skarin tillsammans med ungdomarna Felicia Prucha och Loke Johansson pratar om demokrati. I podcasten tar vi upp både små och stora frågor om demokrati. Med hjälp av experter och våra kloka ungdomar vill vi undersöka demokratins betydelse för oss som individer och för samhället i stort. Podden har ett fokus på Norden, därför kommer vi främst undersöka demokratin med utgångspunkt i de nordiska länderna.

OM AVSNITTET

Avsnittet handlar om demokrati och framför allt vad tillit innebär för demokratin. Hur påverkas demokratin om tilliten sjunker och hur kan det demokratiska systemet hantera den osäkerhet som uppstår när allt inte är svart och vitt och människor inte litar på folkvalda, valsystemet, myndigheter och nyheter.

Medverkande experter

Li Skarin – Programledare

Felicia Prucha – Gymnasieelev, Anna Whitlocks gymnasium

Loke Johansson – Gymnasieelev, Välkommaskolan

Sofia Näsström – Professor i statsvetenskap vid Uppsala universitet

Peter Stadius – Historiker och professor i Nordenstudier vid Helsingfors universitet

Cecilia Arensmeier – Universitetslektor i samhällskunskap på lärarutbildningen vid Örebro universitet

TIDSANGIVELSER

0:33 – 4:35	<i>Ungdomspanel – Tillit och demokrati</i>
4:36 – 6:58	<i>Expertpanel – Tillit och kritik</i>
6:59 – 11:10	<i>Ungdomspanel – Tillit, kritik och valet i USA</i>
11:11 – 12:48	<i>Expertpanel – USA, Sverige och sociala medier</i>
12:49 – 19:43	<i>Nordiskt perspektiv</i>
19:44 – 23:50	<i>Extern fråga – religiös och politisk tro</i>
23:51 – 29:00	<i>Pandemin och tillit</i>
29:01 – 32:34	<i>Ungdomspanel – Kunskap om demokrati</i>

STEG 1: FÖRBEREDELSE HEMMA

Börja med att lyssna på podden, avsnitt 2, och arbeta med frågorna nedan.

Instuderingsfrågor - hitta svaren i podden

- Experten Sofia Näsström pratar om ett problem med sociala mediers algoritmer, vad är det hon menar?
[Expertpanel – USA, Sverige och sociala medier: 11:11 – 12:48]
- Den infekterade situationen efter valet i USA resulterade bland annat i stormningen av Kapitolium. Kan något liknande hända i Sverige? Vad svarar experterna Peter Stadius och Cecilia Arensmeier och vad tror du?
[Nordiskt perspektiv: 12:49 – 19:43]

Reflekterande frågor - tänk själv

- Vad tror du händer med demokratin om man inte litar på de som har makten och styr?
- Är det viktigt att lära sig om demokrati i skolan? Varför då?

STEG 2: DISKUSSIONSFRÅGOR I SKOLAN

Dela med er av era upplevelser från podden och diskutera frågorna nedan i grupper eller i helklass.

Diskutera tillit och demokrati i vardagen

1. Vad händer i ett samhälle där människor/väljare saknar tillit till demokratin?
2. Litar du på att staten vill ditt bästa? Vad kan staten/politiker göra för att skapa tillit till demokratin?
3. På vilket sätt skiljer sig svensk demokrati från amerikansk demokrati?
4. Hur tycker du att coronapandemin har påverkat tilliten mellan medborgare och stat? Ge exempel.
5. Vilka tecken finns det enligt dig på att media klarar, eller inte klarar, sin uppgift att granska demokratin och vara kritisk?
6. Vad tror du händer i samhällen som saknar kritisk granskning av makten?
7. Finns det i Sverige utrymme att vara kritisk och ifrågasättande mot makten? Motivera.

STEG 3: FÖRDJUPNING

Skriv en insändare

Välj en av frågorna nedan och skriv en insändare.

1. Faller demokratin samman?

Psykologen och filosofen Jung menade att politiska ideologier fyller ett tomrum hos människan. Men tron på en ideologi som moraliskt sann leder till polarisering. Andra ideologier upplevs som motsatsen till sin egen övertygelse och är därmed onda. Jung drar därför slutsatsen att detta är anledningen till att demokratin håller på att falla samman. Håller du med Jung? Motivera dina idéer i en insändare.

2. Demokrati eller auktoritet?

Experten Sofia Näsström förklarar att demokratin har erbjudit människor ett alternativ till andra fastare övertygelser som exempelvis religion. Men utan fasta övertygelser skapas en känsla av osäkerhet. Hur hanterar det demokratiska systemet den osäkerheten och vad riskerar att hända med ett samhälle om demokratin försvagas?

Tips för att skriva insändare

1. Vad vill du uppnå?

Tänk på för vem du skriver och hur vill du påverka. Låt svaret på frågan forma din text. Skriv kortfattat och sakligt.

2. Fånga läsaren

Börja med det viktigaste, din poäng eller slutsats. Förklara problemet så att läsaren rycks med.

3. Ge en bakgrund

Skriv ner några frågor och se till att den som läser insändaren får svar på frågorna i texten.

4. Vilka berörs av det du skriver om?

Vilka konsekvenser kan problemet få? Hur löser man problemet och vem tycker du ska lösa det?

5. Granska texten

Läs igenom texten högt för att upptäcka felstavningar och för långa meningar.

Avsnitt 3. Min demokratiska röst

Engagemang och inkludering

NYCKELORD #engagemang #glesbygden #inkludering #minoritet #jämtställdhet
#partipolitik #rösträtt #utanförskap

MATERIAL Podcast
METOD Lyssna, reflektera och diskutera
ÄMNE Samhällskunskap
TID 90 minuter

INTRODUCERA AVSNITTET

Berätta för eleverna att avsnittet handlar om vad engagemang och inkludering innebär för en demokrati. Gå även igenom syfte, koppling till ämnesplaner och förberedelser hemma.

SYFTE

Syftet med lektionen är att eleverna får större förståelse för demokrati och att

- eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati, jämställdhet.
- eleverna uttrycker kunskaper och uppfattningar såväl muntligt som skriftligt.
- eleverna utvecklar kunskaper om samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.

KOPPLING TILL ÄMNESPLANER

Samhällskunskap 1b

- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån grundläggande demokratimodeller. Möjligheter och utmaningar med digitaliseringen när det gäller frågor om demokrati och politik. Politiska ideologier och deras koppling till samhällsbyggande och välfärdsteorier.
- De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.
- Folkrätten i väpnade konflikter. Den internationella humanitära rätten och skyddet för civila i väpnade konflikter.
- Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.
- Mediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering.
- Källkritik. Metoder för att söka, kritiskt granska, värdera och bearbeta information från källor i digital och annan form.
- Presentation i olika former, till exempel debatter, debattinlägg och rapporter.

GENOMFÖRANDE

1. FÖRBEREDELSE HEMMA

Det kan vara bra för eleverna att få lyssna på podden hemma i lugn och ro. Ge därför eleverna i uppgift att lyssna på avsnittet hemma och svara på de tillhörande frågorna innan lektionstillfället.

2. DISKUSSIONSFRÅGOR I SKOLAN

Arbeta med elevernas upplevelser av podden genom att diskutera frågorna i grupper eller i helklass.

3. FÖRDJUPNING

Avsluta lektionstillfället med att eleverna får arbeta individuellt med frågor som kräver lite mer eftertanke. Du kan samla in elevernas svar och använda dem som underlag för att stämma av mot centralt innehåll och kunskapskrav.

TIDSANGIVELSER

0:00 – 4:44	Ungdomspanel – Engagemang och inkludering
4:45 – 9:10	Nordiskt perspektiv
9:11 – 14:05	Ungdomspanel – Minoritetsperspektiv
14:06 – 17:23	Expertpanel – Politiskt engagemang
17:24 – 19:55	Ungdomspanel – Partipolitik
19:56 – 23:12	Expertpanel – Skolans ansvar
23:13 – 25:52	Extern fråga – Jämställdhet, storstad och glesbygd
25:53 – 29:41	Ungdomspanel – Former för ungas deltagande och engagemang

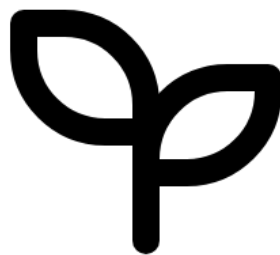
Min demokratiska röst - en demokratipodd med nordiskt perspektiv

Avsnitt 3. Min demokratiska röst

Engagemang och inkludering

NYCKELORD #engagemang #glesbygden #inkludering #minoritet #jämtställdhet
#partipolitik #rösträtt #utanförskap

Lyssna på avsnittet på Spotify
eller Acast;
sök "Min demokratiska röst"

Spotify

Acast

INLEDNING

Programledaren Li Skarin tillsammans med ungdomarna Felicia Prucha och Loke Johansson pratar om demokrati. I podcasten tar vi upp både små och stora frågor om demokrati. Med hjälp av experter och våra kloka ungdomar vill vi undersöka demokratins betydelse för oss som individer och för samhället i stort. Podden har ett fokus på Norden, därför kommer vi främst undersöka demokratin med utgångspunkt i de nordiska länderna.

OM AVSNITTET

Avsnittet handlar om engagemang och inkludering. "Om jag inte känner mig som en i laget, varför ska jag då kämpa? Känslan av utanförskap kanske gör att en slutar bry sig. Varför ska jag rösta om jag inte känner att det spelar någon roll?" Om detta och mycket mer handlar dagens avsnitt.

Medverkande experter

Li Skarin – Programledare

Felicia Prucha – Gymnasieelev, Anna Whitlocks gymnasium

Loke Johansson – Gymnasieelev, Välkommaskolan

Sofia Näsström – Professor i statsvetenskap vid Uppsala universitet

Peter Stadius – Historiker och professor i Nordenstudier vid Helsingfors universitet

Cecilia Arensmeier – Universitetslektor i samhällskunskap på lärarutbildningen vid Örebro universitet

TIDSANGIVELSER

0:00 – 4:44	Ungdomspanel – Engagemang och inkludering
4:45 – 9:10	Nordiskt perspektiv
9:11 – 14:05	Ungdomspanel – Minoritetsperspektiv
14:06 – 17:23	Expertpanel – Politiskt engagemang
17:24 – 19:55	Ungdomspanel – Partipolitik
19:56 – 23:12	Expertpanel – Skolans ansvar
23:13 – 25:52	Extern fråga – Jämställdhet, storstad och glesbygd
25:53 – 29:41	Ungdomspanel – Former för ungas deltagande och engagemang

STEG 1: FÖRBEREDELSE HEMMA

Börja med att lyssna på podden, avsnitt 3, och arbeta med frågorna nedan.

Instuderingsfrågor - hitta svaren i podden

- 1921 fick även kvinnor rösta i Sverige. Sverige var senare än Finland, Norge och Danmark med att införa demokrati för alla. Vilken är förklaringen till detta enligt Peter Stadius?

[Nordiskt perspektiv: 4:45 – 9:10]

Reflekterande frågor - tänk själv

- Vilka tecken i ett samhälle finns det på att människor engagerar sig i demokratin?
- Nämn några faktorer som du tror skulle få fler unga att engagera sig i demokratin.

STEG 2: DISKUSSIONSFRÅGOR I SKOLAN

Dela med er av era upplevelser från podden och diskutera frågorna nedan i grupper eller i helklass.

Diskutera demokrati i vardagen

1. Finns det några grupper som ni tycker inte ska ha rätten att rösta?
Och grupper som ni tycker borde ha rätten att rösta men inte får rösta idag? Motivera.
2. Vilket ansvar har skolan för att förbereda unga människor för engagemang i samhällsfrågor och demokrati? Finns det några specifika saker som bör tas upp i undervisningen?
3. Sofia Näsström pratar om hur man kan gå från intresse för sakfrågor till politiskt engagemang i partier. Vad skulle få dig att engagera dig i ett politiskt parti eller i en större politisk fråga?
4. Är engagemang som plikt en tänkbar väg för att stärka demokratin? Hur skulle en sådan plikt kunna utformas? Vilka baksidor finns det med plikt-metoden?
5. Cecilia Arensmeier menar att det är problematiskt när det pratas om ungdomar som en homogen grupp. I vilken utsträckning upplever du själv att det generaliseras kring ungdomar i exempelvis reklam, samhällsinformation, nyhetsrapportering och debatter?
6. Jämställdhet i stora städer och små samhällen, är det någon skillnad enligt dig? Förklara.
7. Vilka krav ställer det på både kvinnor och män om vi ska kunna uppnå ett helt jämställt samhälle?

STEG 3: FÖRDJUPNING

Skriv och berätta

Välj en av frågorna nedan och formulera ett svar.

A. Finns det andra länder i världen där demokratifrågor engagerar medborgare mer än i Norden? Ge exempel på sådana länder och förklara varför.

B. Självvald passivitet är inget problem för demokratin menar experten Cecilia Arensmeier. Håller du med? Varför, varför inte?

C. Finns det grupper i samhället där individer har högre risk att uppleva utanförskap och därför mindre engagemang? Vilka grupper kan det handla om enligt dig och vad tycker du att samhällets förtroendevalda kan göra för att förbättra situationen?

D. Varifrån kommer dina politiska influenser? Är det genom kunskap om ideologier som du har fått i skolan, diskussioner om politik vid middagsbordet hemma, eller kanske via förebilder på sociala medier? Tänk efter och försök beskriva vad som formar dina politiska idéer.

Avsnitt 4. Min demokratiska röst

Frihet under ansvar

NYCKELORD #censur #frihet #källkritik #mänskliga rättigheter #näthat
#pandemi #socialamedier #yttrandefrihet

MATERIAL Podcast
METOD Lyssna, reflektera och diskutera
ÄMNE Samhällskunskap
TID 90 minuter

INTRODUCERA AVSNITTET

Berätta för eleverna att avsnittet handlar om vad frihet och ansvar innebär för en demokrati. Gå även igenom syfte, koppling till ämnesplaner och förberedelser hemma.

SYFTE

Syftet med lektionen är att eleverna får större förståelse för demokrati och att

- eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati, jämställdhet.
- eleverna uttrycker kunskaper och uppfattningar såväl muntligt som skriftligt.
- eleverna utvecklar kunskaper om samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.

KOPPLING TILL ÄMNESPLANER

Samhällskunskap 1b

- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån grundläggande demokratimodeller. Möjligheter och utmaningar med digitaliseringen när det gäller frågor om demokrati och politik. Politiska ideologier och deras koppling till samhällsbyggande och välfärdsteorier.
- De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.
- Folkrätten i väpnade konflikter. Den internationella humanitära rätten och skyddet för civila i väpnade konflikter.
- Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.
- Mediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering.
- Källkritik. Metoder för att söka, kritiskt granska, värdera och bearbeta information från källor i digital och annan form.
- Presentation i olika former, till exempel debatter, debattinlägg och rapporter.

GENOMFÖRANDE

1. FÖRBEREDELSE HEMMA

Det kan vara bra för eleverna att få lyssna på podden hemma i lugn och ro. Ge därför eleverna i uppgift att lyssna på avsnittet hemma och svara på de tillhörande frågorna innan lektionstillfället.

2. DISKUSSIONSFRÅGOR I SKOLAN

Arbeta med elevernas upplevelser av podden genom att diskutera frågorna i grupper eller i helklass.

3. FÖRDJUPNING

Lektionstillfället avslutas med att eleverna får arbeta med frågor som kräver lite mer eftertanke. I den här lektionen sker det i form av en minidebatt om sociala mediers förhållande till demokratin.

Så här skapar ni en minidebatt om sociala medier, frihet och ansvar:

Eleverna placerar sig i par eller mindre grupp för att där ta roller och argumentera "för" respektive "emot" i en viss fråga. Välj bland frågorna i elevmaterialet. Eleverna får några minuter till att förbereda argumenten. Därefter kan debatten börja.

TIDSANGIVELSER

0:00 – 5:20	<i>Ungdomspanel – Frihet under ansvar</i>
5:20 – 10:51	<i>Nordiskt perspektiv 1</i>
10:52 – 18:37	<i>Extern fråga – Censur och yttrandefrihet</i>
18:38 – 21:45	<i>Expertpanel – Ansvar och media</i>
21:46 – 24:12	<i>Nordiskt perspektiv 2</i>
24:13 – 30:08	<i>Ungdomspanel – Pandemi, demokrati och frihet</i>

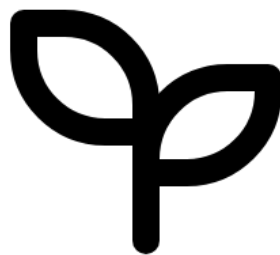
Min demokratiska röst - en demokratipodd med nordiskt perspektiv

Avsnitt 4. Min demokratiska röst

Frihet under ansvar

NYCKELORD #censur #frihet #källkritik #mänskligarättigheter #näthat
#pandemi #socialamedier #yttrandefrihet

Lyssna på avsnittet på Spotify
eller Acast;
sök "Min demokratiska röst"

Spotify

Acast

INLEDNING

Programledaren Li Skarin tillsammans med ungdomarna Felicia Prucha och Loke Johansson pratar om demokrati. I podcasten tar vi upp både små och stora frågor om demokrati. Med hjälp av experter och våra kloka ungdomar vill vi undersöka demokratins betydelse för oss som individer och för samhället i stort. Podden har ett fokus på Norden, därför kommer vi främst undersöka demokratin med utgångspunkt i de nordiska länderna.

OM AVSNITTET

Frihet och ansvar är viktiga begrepp för demokratin. Samtidigt är det två begrepp som kan stå emot varandra. "Varför ska jag behöva ta ansvar om jag är helt fri? Behöver jag dessutom ta ansvar för andra?" I det här avsnittet av Min demokratiska röst fördjupar vi oss i ämnet "frihet under ansvar".

Medverkande experter

Li Skarin – Programledare

Felicia Prucha – Gymnasieelev, Anna Whitlocks gymnasium

Loke Johansson – Gymnasieelev, Välkommaskolan

Sofia Näsström – Professor i statsvetenskap vid Uppsala universitet

Peter Stadius – Historiker och professor i Nordenstudier vid Helsingfors universitet

Cecilia Arensmeier – Universitetslektor i samhällskunskap på lärarutbildningen vid Örebro universitet

TIDSANGIVELSER

0:00 – 5:20	<i>Ungdomspanel – Frihet under ansvar</i>
5:20 – 10:51	<i>Nordiskt perspektiv 1</i>
10:52 – 18:37	<i>Extern fråga – Censur och yttrandefrihet</i>
18:38 – 21:45	<i>Expertpanel – Ansvar och media</i>
21:46 – 24:12	<i>Nordiskt perspektiv 2</i>
24:13 – 30:08	<i>Ungdomspanel – Pandemi, demokrati och frihet</i>

STEG 1: FÖRBEREDELSE HEMMA

Börja med att lyssna på podden, avsnitt 4, och arbeta med frågorna nedan.

Instuderingsfrågor - hitta svaren i podden

- Individens frihet är en central del i det nordiska styrelsesättet, hur kommer det sig?

[Nordiskt perspektiv 1: 5:20 – 10:51]

Reflekterande frågor - tänk själv

- Frihet förutsätter att vi tar ansvar. Förklara vad det kan innebära med hjälp av ett exempel.
- Ett starkt välfärdssamhälle som också ger frihet åt individen kallas enligt vissa för den svenska statsindividualismen. Hur tror du att denna modell kommer att utvecklas i framtiden?

STEG 2: DISKUSSIONSFRÅGOR I SKOLAN

Dela med er av era upplevelser från podden och diskutera frågorna nedan i grupper eller i helklass.

Diskutera frihet och ansvar

1. Individens frihet är en central del av demokratin i Sverige och våra nordiska grannländer. Tänk efter och ge exempel på vad frihet betyder för dig. Ge exempel ur din vardag.
2. Att ta ansvar för sin frihet innebär begränsningar, att man inte alltid kan göra som man vill. Har du upplevt några sådana situationer? Ge exempel.
3. I de nordiska länderna har staten en stark ställning och det finns mycket förtroende i relationen mellan individen och staten. Vi underordnar oss myndigheterna och är relativt följsamma medborgare samtidigt som vi har många friheter. Vad tror du är förklaringen till statens starka ställning? Är en stark stat en förutsättning för frihet? Varför, varför inte?
4. Anser du att det i vissa lägen, exempelvis i fallet med covidpandemin, är acceptabelt att en expert censurerar sig själv för att inte sprida onödig rädsla i samhället? Motivera.
5. Peter Stadius pratar om att medielandskapet håller på att fragmenteras, till stor del beroende på sociala medier och internet. Hur tror du själv att media kommer att utvecklas i framtiden? Behöver vi styra medias utveckling för att skydda demokratin?
6. Covidpandemin har inneburit en tillbakagång för global utveckling och inskränkningar i mänskliga fri- och rättigheter. Ge exempel på friheter som har begränsats under pandemin, i Sverige och i övriga länder runt om i världen. Vilka risker ser du att vissa begränsningar blir permanenta?
7. Friheten att rösta på vilket parti du vill är också en skyldighet. Håller du med om det? Varför, varför inte?

STEG 3: FÖRDJUPNING

Minidebatt om sociala medier, frihet och ansvar

Er lärare förklarar hur debatten går till. Använd sedan frågorna nedan.

1. Vilka fördelar och risker finns det med att sociala medier i stor utsträckning förmedlar den information vi tar till oss?
(Grupp A - fördelar, Grupp B - risker)
2. Kan sociala medier bli en fara för demokratin, i så fall hur?
(Grupp A - ingen fara, Grupp B - ja blir en fara)
3. Vilket ansvar har individen för att faktagranska information som sprids via sociala medier, det vill säga, att vara källkritisk?
(Grupp A - inget ansvar, Grupp B - stort ansvar)
4. Vilket ansvar har individen själv för information som hen sprider, eller information hen delar, via sociala medier?
(Grupp A - inget ansvar, Grupp B - stort ansvar)
5. På sociala medier är det tyvärr vanligt med näthat. Hur påverkar risken för näthat unga människors vilja att uttrycka sig politiskt och engagera sig i politiska frågor?
(Grupp A - påverkar ej, Grupp B - påverkar mycket)

Avsnitt 5. Min demokratiska röst

Miljö, migration och media

NYCKELORD #internationellt samarbete #media #migration #miljö #moral
#nationalism #polarisering #säkerhet

MATERIAL Podcast
METOD Lyssna, reflektera och diskutera
ÄMNE Samhällskunskap
TID 90 minuter

INTRODUCERA AVSNITTET

Berätta för eleverna att avsnittet handlar om demokratins stora utmaningar: miljö, migration och media. Gå även igenom syfte, koppling till ämnesplaner och förberedelser hemma.

SYFTE

Syftet med lektionen är att eleverna får större förståelse för demokrati och att

- eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati, jämställdhet.
- eleverna uttrycker kunskaper och uppfattningar såväl muntligt som skriftligt.
- eleverna utvecklar kunskaper om samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.

KOPPLING TILL ÄMNESPLANER

Samhällskunskap 1b

- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån grundläggande demokratimodeller. Möjligheter och utmaningar med digitaliseringen när det gäller frågor om demokrati och politik. Politiska ideologier och deras koppling till samhällsbyggande och välfärdsteorier.
- De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.
- Folkrätten i väpnade konflikter. Den internationella humanitära rätten och skyddet för civila i väpnade konflikter.
- Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.
- Mediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering.
- Källkritik. Metoder för att söka, kritiskt granska, värdera och bearbeta information från källor i digital och annan form.
- Presentation i olika former, till exempel debatter, debattinlägg och rapporter.

GENOMFÖRANDE

1. FÖRBEREDELSE HEMMA

Det kan vara bra för eleverna att få lyssna på podden hemma i lugn och ro. Ge därför eleverna i uppgift att lyssna på avsnittet hemma och svara på de tillhörande frågorna innan lektionstillfället.

2. DISKUSSIONSFRÅGOR I SKOLAN

Arbeta med elevernas upplevelser av podden genom att diskutera frågorna i grupper eller i helklass.

3. FÖRDJUPNING

Lektionstillfället avslutas med frågor som kräver lite mer eftertanke. I den här lektionen får eleverna göra ett tankeexperiment baserat på en av Carl Jungs idéer. Du kan samla in elevernas svar och använda dem som underlag för att stämna av mot centralt innehåll och kunskapskrav.

TIDSANGIVELSER

0:00 – 6:09	<i>Ungdomspanel – Demokratins största utmaningar</i>
6:10 – 10:59	<i>Nordiskt perspektiv</i>
11:11 – 13:12	<i>Ungdomspanel – Miljö, migration och media</i>
13:13 – 16:19	<i>Extern fråga – Moral och politisk debatt</i>
16:20 – 23:15	<i>Expertpanel – Miljö, migration och media</i>
23:16 – 25:18	<i>Ungdomspanel – Miljöfrågan</i>
25:19 – 30:32	<i>Expertpanel – Norden i skolan</i>

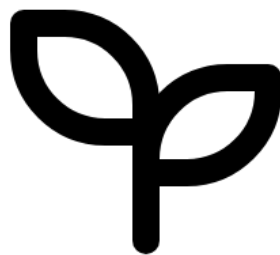
Min demokratiska röst - en demokratipodd med nordiskt perspektiv

Avsnitt 5. Min demokratiska röst

Miljö, migration och media

NYCKELORD #internationelltssamarbete #media #migration #miljö #moral
#nationalism #polarisering #säkerhet

Lyssna på avsnittet på Spotify
eller Acast;
sök "Min demokratiska röst"

Spotify

Acast

INLEDNING

Programledaren Li Skarin tillsammans med ungdomarna Felicia Prucha och Loke Johansson pratar om demokrati. I podcasten tar vi upp både små och stora frågor om demokrati. Med hjälp av experter och våra kloka ungdomar vill vi undersöka demokratins betydelse för oss som individer och för samhället i stort. Podden har ett fokus på Norden, därför kommer vi främst undersöka demokratin med utgångspunkt i de nordiska länderna.

OM AVSNITTET

Avsnittet handlar om demokratins tre svåra utmaningar, miljö, migration och media. Vi ser att åsikts- och yttrandefriheten påverkas av förändringar i medielandskapet. Samtidigt behöver vi hitta demokratiska processer för att lösa klimatkrisen och svåra frågor som fattigdom, segregation och migration. Därför är miljö, migration och media samtalsämnet för poddens avsnitt fem.

Medverkande experter

Li Skarin – Programledare

Felicia Prucha – Gymnasieelev, Anna Whitlocks gymnasium

Loke Johansson – Gymnasieelev, Välkommaskolan

Sofia Näsström – Professor i statsvetenskap vid Uppsala universitet

Peter Stadius – Historiker och professor i Nordenstudier vid Helsingfors universitet

Cecilia Arensmeier – Universitetslektor i samhällskunskap på lärarutbildningen vid Örebro universitet

TIDSANGIVELSER

0:00 – 6:09	Ungdomspanel – Demokratins största utmaningar
6:10 – 10:59	Nordiskt perspektiv
11:11 – 13:12	Ungdomspanel – Miljö, migration och media
13:13 – 16:19	Extern fråga – Moral och politisk debatt
16:20 – 23:15	Expertpanel – Miljö, migration och media
23:16 – 25:18	Ungdomspanel – Miljöfrågan
25:19 – 30:32	Expertpanel – Norden i skolan

STEG 1: FÖRBEREDELSE HEMMA

Börja med att lyssna på podden, avsnitt 5, och arbeta med frågorna nedan.

Instuderingsfrågor - hitta svaren i podden

- Migration är en utmaning för demokratin. Varför är det så enligt experten Sofia Näsström?

[Expertpanel – Miljö, migration och media: 16:20 – 23:15]

Reflekterande frågor - tänk själv

- Vilka samarbeten tycker du behövs i framtiden för att hitta lösningar på demokratins gränsöverskridande utmaningar som de tre M:en?

STEG 2: DISKUSSIONSFRÅGOR I SKOLAN

Dela med er av era upplevelser från podden och diskutera frågorna nedan i grupper eller i helklass.

Diskutera i klassen

1. Miljö, migration och media är globala frågor. På vilket sätt utmanar de demokratin i Sverige och vilken roll tycker du att Sverige har i att lösa problemen?
2. Världen är verkligen global och alla människor är förbundna med varandra. Det märks tydligt i exempelvis den globala uppvärmningen, alla drabbas om något land inte minskar sina utsläpp. Vilka krav ställer det på demokratin på hemmaplan?
3. Vad krävs för att demokratiska processer ska kunna lösa miljöproblemen?
4. "Ja, gärna en diktator som får fria händer att lösa miljöproblemen... eller kanske inte." Vad tycker du, är det dags att överlämna all makt till en person som löser krisen?
5. Hur väl lyckas EU med att lösa upp nationella gränser i demokratifrågan och skapa samarbeten exempelvis kring migration?
6. Vilka tycker du är de viktigaste politiska frågorna som Norden respektive EU borde arbeta med?
7. Den demokratiska staten behöver i första hand fatta beslut som främjar landets medborgare. Så resonerade exempelvis Trump när USA lämnade klimatavtal och samarbeten. Samtidigt behöver vi demokratiska stater som kan tänka och agera globalt, även om det innebär obekväma beslut på hemmaplan. Hur ska ett politiskt parti i Sverige kunna navigera i detta fält och ändå få väljare som vill rösta på partiet?

STEG 3: FÖRDJUPNING

Ett tankeexperiment

Jung menar att när mängden individer ökar minskar moralen i ett samhälle. Tänk dig detta som ett experiment i ett klassrum och svara på frågorna utifrån ett demokratiperspektiv.

1. Vad är moral? Hur påverkar god respektive dålig moral samhället?
2. Vad händer enligt Jung med moralen efterhand som antalet elever i klassrummet ökar? Håller du med? Varför, varför inte?
3. Varför påverkas moralen tror du?
4. Enligt dig, vilka tecken skulle en utomstående betraktare se i klassrummet på att moralen håller på att sjunka?
5. Vilka krav ställs på läraren i klassrummet efterhand som antalet elever ökar?
6. Finns det andra faktorer, exempelvis klassrummets storlek, som kan lindra påverkan på moralen när antalet elever ökar? Identifiera och beskriv några sådana faktorer.

7. Demokratiska principer, exempelvis att låta alla komma till tals och inte avbryta varandra, kanske kan göra situationen hållbar i klassrummet. Föreslå fyra demokratiska principer som du vill införa.
8. Kan någon av dina demokratiska principer bidra till att ena elevernas syn på vad som är rätt och fel? Beskriv hur.
9. På vilket sätt kan det vara viktigt för eleverna i det alltmer fyllda klassrummet att ha gemensamma mål?
10. Tycker du att experimentet med klassrummet är överförbart till andra delar av samhället? Förklara.

